

Metsäsektorin suhdannetiedote 2009

28.05.2009

Viime syksynä alkanut maailmantalouden taantuma pitää Suomen metsäteollisuuden vientimarkkinoiden kysynnän heikkona ainakin loppuvuoden ajan. Keskeisten vientialueiden bruttokansantuotteet supistuvat vuonna 2009, ja vasta ensi vuonna maailmantalouden ennakoidaan hitaasti elpyvän.

Kysynnän heikkous johtaa metsäteollisuustuotteiden tuotannon ja viennin reippaaseen laskuun 2009. Investointien ja erityisesti rakentamisen hiipuminen supistaa sahatavaran tuotantoa ja vientiä 16 prosenttia viime vuodesta. Vanerin tuotanto ja vienti supistuvat noin neljänneksellä. Tuotannon rajoituksista huolimatta sahatavaran hinnanlasku on Euroopassa jatkunut alkuvuonna tuottajien pyrkiessä pienentämään varastojaan. Vaikka loppusyksyllä hinnat kääntyisivätkin varastojen alennuttua pieneen nousuun, havusahatavaran koko vuoden viennin keskihinnan ennakoidaan alenevan 5 prosenttia viime vuodesta. Vanerin koko vuoden viennin keskihinta laskee 11 prosenttia viime vuodesta.

Myös paperi- ja kartonkituotteiden kysynnän ennakoidaan pysyvän heikkona tänä vuonna sekä Euroopassa

että muilla markkina-alueilla. Tuotantokapasiteetin supistamiset ja tuotantoseisokkien jatkuminen johtavat vuonna 2009 paperin tuotannon ja viennin 25 prosentin pienenemiseen viime vuoteen verrattuna. Kartongin vienti supistuu neljänneksen ja tuotanto viidenneksen viime vuodesta. Toteutetut tuotannon supistukset ovat mahdollistaneet hintojen nousun, ja tänä vuonna Suomen paperi- ja kartonkituotteiden viennin keskihintojen odotetaan nousevan 3 prosenttia viime vuodesta.

Alentunut lopputuotteiden kysyntä, tuotantomäärien lasku sekä suuret puuvarastot näkyvät myös kotimaan puumarkkinoilla vuonna 2009. Koko vuoden markkinahakkuiden ennakoidaan jäävän alle 40 miljoonan kuutiometrin. Puun tuonti alenee alle puoleen viime vuodesta. Sekä kuitupuun että tukkien keskimääräiset kantohinnat jäävät vuositasolla noin viidenneksen alle viime vuoden keskihintojen.

Metsäsektorin vuoden 2010 näkymiä arvioidaan lokakuussa ilmestyvässä Metsäsektorin suhdannekatsauksessa.

TALOUSKEHITYS

Jari Viitanen

Maailmantalous pysyy taantumassa 2009

Maailmantalouden kasvun kääntyminen syväksi taantumaksi vuonna 2008 tapahtui ennätysnopeasti. Vaikka vielä alkuvuonna maailmantalous kasvoi ripeästi, Yhdysvaltain finanssimarkkinoilta elokuussa lähtenyt kriisi levisi nopeasti globaaliksi reaalityalouden kriisiksi. Luotonsaannin vaikeutuminen, asuntohintojen ja lainanvakuuksien aleneminen sekä työttömyyden ja yleisen taloudellisen epävarmuuden lisääntyminen vaikuttivat erityisesti velkaisuuteen kotitalouksiin ja yrityksiin kulutusta ja investointeja supistaen. Kokonaiskysynnän väheneminen johti nopeasti maailmankaupan hiipumiseen ja teollisuustuotannon supistumiseen.

Vuoden 2009 alkupuolella maailmantalouden kasvu ja teollisuustuotanto supistuivat edelleen nopeasti. Viimeisimpien markkinatietojen perusteella taantumien pohja on mahdollisesti kuitenkin jo saavutettu. Yhdysvalloissa kuluttajien luottamus vahvistui huhtikuussa ensimmäistä kertaa sitten viime syksyn, ja asuntokauppa on vähitellen käynnistymässä. Saksassa ostopäällikköiden indeksin mukaan teollisuustuotanto ja tilaukset ovat hiljalleen elpymässä, kun ostajien varastot ovat tyhjentymässä. Osakekurssit maailmalla ovat myös kääntyneet loivaan nousuun alkuvuoden aikana. Rahapoliittisten toimien finanssimarkkinoiden normalisoimiseksi sekä hallitusten mittavien elvytyspakettien odotetaan kuitenkin vaikuttavan täydessä mitassa aikaisintaan loppusyksystä, ja vasta vuonna 2010 maailmantalouden ennakoitaan hitaasti elpävän ja kasvun kääntyvän positiiviseksi.

Kokonaiskysyntä pysyy heikkona myös loppuvuonna

Markkinoiden positiivisista signaaleista ja taantumien mahdollisesta taitumisesta huolimatta työttömyys lisääntyy ja kokonaiskysyntä maailmalla pysyy vaisuna. Suomen metsäteollisuuden vientimarkkinoiden näkymät pysyvät synkinä vielä ainakin loppuvuoden ajan. Yhdysvaltojen bruttokansantuotteen ennakoitaan supistuvan tänä vuonna lähes 3 prosenttia. Aasiassa Kiinan talouskasvu hidastuu noin 6 prosenttiin, kun taas Japanin talous voi viennin romahtamisen kautta supistua jopa 5 prosenttia. Kokonaiskysynnän supistuminen romahdutti myös euroalueen viennin, ja työttömyyden kasvun myötä alueen sisäinen kauppakin on vähentynyt. Erityisen pal-

jon maailmankaupan vähenemisestä on kärsinyt Saksa, jonka talouskasvu on ollut pitkään vientivetoista. Saksan BKT supistunee vajaa 4 prosenttia tänä vuonna. Koko euroalueen BKT:n ennakoitaan supistuvan noin kolme prosenttia.

Euroalueen ulkopuolisissa Euroopan maissa ja Venäjällä ongelmat ovat samankaltaisia. Raaka-aineiden ja energian vientiin perustunut Venäjän talous supistuu tänä vuonna noin 4 prosenttia. Baltiassa BKT supistuu tätäkin enemmän. Vaikka Ruotsin kruunun ja Englannin punnan heikkeneminen on auttanut maiden vientiteollisuutta, kokonaiskysynnän heikkous ja kotimaan ongelmat supistavat molempien maiden BKT:ta noin 3 prosenttia.

Kokonaiskysynnän heikentymisen ohessa raaka-aineiden ja energian maailmanmarkkinahinnat ovat tulleet nopeasti alas. Hidastunut inflaatio on mahdollistanut myös keskuspankkien korkojen laskun ennätysalhaalle. Mikäli maailmantalous loppusyksystä vähitellen elpyy, raaka-aineiden hinnat kääntynevät jälleen loivaan nousuun. Markkinakorot pysyvät kuluvan vuoden aikana alhaalla, ja valuuttakursseissa ei odoteta tapahtuvan loppuvuoden aikana suuria muutoksia.

Suomen vientivetonen talous supistuu

Suomea maailmantalouden taantuma kurittaa ensisijaisesti kokonaiskysynnän ja viennin hiipumisen kautta. Jo vuoden 2008 loppupuolella teollisuustuotanto ja vienti romahtivat noin neljänneksen vuodentakaisesta. Heikentyneen kilpailukyvyyn ja vaisuna pysyvän maailmanmarkkinakysynnän vuoksi viennin ennakoitaan supistuvan vuonna 2009 edelleen lähes neljänneksellä. Vaikutukset välittyvät nopeasti tuotannon supistumisen kautta kulutukseen ja investointeihin.

Vaikka sekä huhti- että toukokuussa kuluttajien ja teollisuuden luottamukset yleiseen talouskehitykseen paranivat hieman edellisistä kuukausista, molemmat indikaattorit ovat edelleen lähes ennätysalhaisella tasolla. Loppuvuonna työttömyys lisääntyy ja kotimainen kokonaiskysyntä pysyy heikkona. BKT:n komponenteista ainoastaan julkiset menot lisääntyvät suhdannepoliittisista syistä. Vuonna 2009 Suomen BKT voi supistua jopa 5 prosenttia.

PUUTUOTETEOLLISUUS

Riitta Hänninen ja Antti Mutanen

Puutuotteiden kulutus alenee rakentamisen vähentyessä

Sahatavaran kysyntä sekä kotimaassa että Länsi-Euroopassa pysyy tänä vuonna alhaalla, ja rakentamisen vähentyessä myös vanerin kysynnän lasku jatkuu. Talouden elvytystoimien odotetaan vaikuttavan rakentamiseen Euroopassa viiveellä ensi vuonna. Saksassa rakentamisen ennustetaan elpyvän nykyisestä taantumasta hitaasti. Britanniassa rakennusalan organisaatiot arvioivat rakennusteollisuuden tuotannon alenevan tänä vuonna noin 9 prosenttia viime vuodesta, suurimman pudotuksen kohdistuessa asuinrakentamiseen. Ranskassa rakennusluvut romahtivat alkuvuonna noin viidenneksen vuodentakaisesta, ja koko vuonna rakentaminen alenee arvioiden mukaan noin 3 prosenttia. Espanjassa asuinrakentamisen volyymin ennustetaan alenevan tänä vuonna peräti 32 prosenttia ja laskun jatkuvan vielä vuonna 2010.

Japanissa asuntorakentamisen aloitusmäärät jatkavat laskuaan. Eurooppalaisia viejiä Japanin markkinoilla hyödyttävät kuitenkin jeniin nähden viime keväästä lähes neljänneksen heikentynyt euro sekä halventuneet meri-rahdit. Lisäksi kilpailua Japanin markkinoilla vähentää Venäjän sahatavaran vientitarjonnan aleneminen.

Yhdysvalloissa rakentaminen pysyy edelleen alhaisella tasolla, ja sahatavaran tuotannon rajoitukset ovat jatkuneet. Tosin Yhdysvalloissa tilastot osoittavat asuinrakennusaloitusten kappalemäärän kääntyneen lievään nousuun alkuvuonna 2009. Keskimäärin aloitukset olivat tammi–maaliskuussa kuitenkin noin 50 % vuodentakaisesta alempana, ja sahatavaran hinta on jatkanut laskuaan.

Tuotannon rajoitukset jatkuvat, hinnanlasku tasaantuu

Sahatavaran ja vanerin kysynnän alentuessa tuotannon rajoitukset ovat jatkuneet Euroopassa. Suomessa erityisesti suuret integraatit ovat ilmoittaneet tuotannon rajoitusten jatkumisesta ainakin tämän kevään ajan. Venäjällä sahatavaran tuotanto on ollut viime vuotta alemmalla tasolla heikon kannattavuuden vuoksi, ja vienti Venäjältä on vähentynyt Japanin lisäksi myös Länsi-Euroopan markkinoille. Huolimatta merkittävistä tuotannon rajoituksista sahatavaran hinnanlasku on vuoden alussa jatkunut Euroopassa, tosin aiempaa loivempana. HWWA-indeksin mukaan sahatavaran hinta euroissa on alentunut viime

vuoden joulukuusta tämän vuoden huhtikuuhun vielä noin 4 prosenttia. Tuottajat ovat pyrkineet nykyisessä kysyntätilanteessa pienentämään varastoja. Hinnanlasku kuitenkin viittaa ylitarjontaan markkinoilla. Mikäli mittavat tuotannonrajoitukset jatkuvat vuoden loppua kohti ja varastot pienenevät edelleen, sahatavaran hinnanlaskun voidaan odottaa Euroopassa taittuvan. Merkkejä tästä on ollut jo Britannian sahatavaran tuonnissa. Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) toukokuun 2009 suhdannebarometrin mukaan hinnanlaskun odotetaan päättyvän lähikuukausina.

Suhdannetilanne pysyy heikkona

Suomen sahatavaran viennin keskihinta oli tämän vuoden tammi–helmikuussa 21 prosenttia ja vientimäärä lähes kolmanneksen vuodentakaisesta alempana. Sahatavaran hinnanlaskun taitumisesta huolimatta viennin yksikköhinnan arvioidaan jäävän vuositasolla keskimäärin 5 prosenttia ja vientimäärän noin 16 prosenttia alle viime vuoden tason. Vanerimarkkinoilla kysyntä alkoi heikentyä hieman sahatavaramarkkinoita myöhemmin, ja suurin vientimäärän lasku kohdistuu kuluvaan vuoteen. Vanerin viennin keskihinnan arvioidaan jäävän tänä vuonna keskimäärin 11 prosenttia viime vuotta alemmalle tasolle.

Sahatavaran tuotanto aleni Suomessa alkuvuonna 2009 vielä noin neljänneksen vuodentakaisesta ja vanerin tuotanto yli 50 prosenttia. EK:n toukokuun suhdannebarometrin mukaan tuotantomäärien laskun odotetaan

Saha- ja vaneriteollisuuden tuotanto ja vienti 2007–2009e, 1000 m³ (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla)

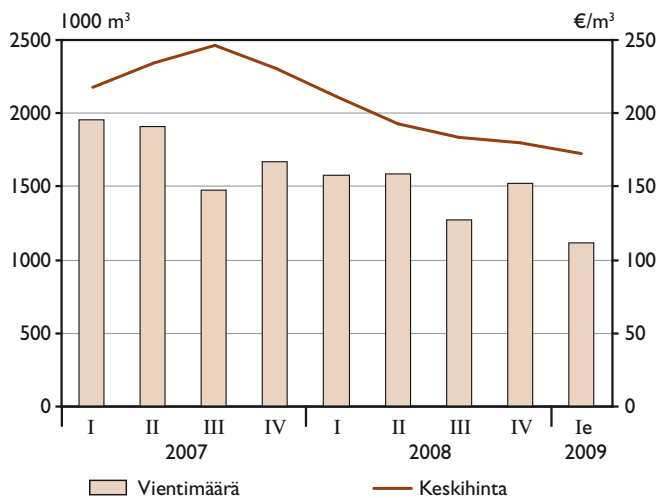
	Tuotanto			Vienti		
	2007	2008	2009e	2007	2008	2009e
Havusahatavara	12 400	9 800	8 200	7 081	5 960	5 000
	2	-21	-16	-8	-15	-16
Vaneri	1410	1 265	940	1 239	1 081	800
	0	-10	-26	-1	-13	-26

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tullihallitus ja Metla

Havusahatavaran ja vanerin nimelliset keskivientihinnat ja muutosprosentit edellisvuodesta

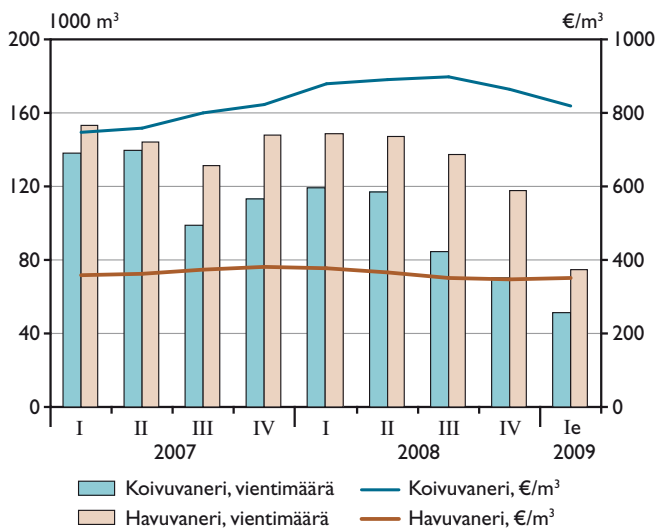
	2007	2008	2009e
Sahatavara	23 (231 €/m ³)	-16 (193 €/m ³)	-5
Vaneri	5 (547 €/m ³)	3 (563 €/m ³)	-11

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Sahatavaran viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2007 I–2009 Ie.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Koivu- ja havuvanerin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2007 I – 2009 I e.

kuitenkin lähikuukausina päättyvän. Vaikka loppuvuonna 2009 tuotannon arvioidaan olevan vähän alkuvuotta suurempaa, vuositason kokonaismäärät jäävät viime vuotta pienemmiksi.

Suomen sahatavaran tuotannon kasvua viime vuosina tukenut kotimaan kysyntä on laskenut rakentamisen vähentyessä. Aloitettujen asuinrakennusten kuutiometrimäärä aleni vuonna 2008 viidenneksellä edellisvuodesta, ja alkuvuonna 2009 lasku on edelleen syventynyt. Erityisesti pientalojen rakentamisessa, jossa sahatavaran käyttö on muita rakentamisen sektoreita suurempaa, rakennusaloitusten väheneminen on ollut merkittävää. ETLAn kevään 2009 ennusteen mukaan talonrakentamisen volyyymi aleni kotimaassa noin 13 prosenttia ja lasku jatkuisi vielä ensi vuonnakin. Korjausrakentamiselle Rakennusteollisuus ennakoiki 3 prosentin kasvua tänä vuonna, kun uudistetun kotitalousvähennyksen odotetaan lisäävän korjausten määrää. Korjausrakentamisen kasvun ei kuitenkaan arvioida korvaavan uudisrakentamisen laskusta aiheutuvaa sahatavaran kulutuksen alenemistä. Vuonna 2009 sahatavaran kotimaan kulutuksen ennakoidaan supistuvan vuoden 2008 noin 4,7 miljoonasta kuutiometristä 13 prosenttia.

Ruotsi hyödyntää valuuttakurssietuaan

Euron vahvistuminen Ruotsin kruunuun nähden on pitänyt ruotsalaissahojen hintakilpailukyvyyn suomalaisia sahoja parempana. Ruotsi, toisin kuin Suomi, pystyi viime vuonna kasvattamaan viennin useisiin euroalueen maihin. Huhtikuun 2008 ja 2009 välisenä aikana euro on kruunuun nähden vahvistunut noin 16 prosenttia. Tammi-helmikuussa Ruotsin vienti Eurooppaan on kuitenkin vuodentakaisesta selvästi alentunut.

Kotimaassa puutuoteteollisuuden viennin kannattavuutta on alkuvuonna 2009 rasittanut lopputuotteiden hintojen lasku ja alhainen kapasiteetin käyttöaste. Vaikka tukkiraaka-aineen hinnanlasku on alentanut tuotantokustannuksia, se on toisaalta johtanut tukin tarjonnan laskuun ja raaka-ainepulaan monilla sahoilla. Osaltaan myös paperiteollisuuden tuotannonsupistukset ovat vähentäneet tukkipuunkin saatavuutta.

MASSA-JA PAPERITEOLLISUUS

Kari Valtonen

Paperin ja kartongin kysyntä romahti vuoden 2008 lopussa

Vuoden 2008 aikana paperin kulutus Euroopassa kääntyi laskuun, ja vuoden viimeisellä neljänneksellä kulutus romahti taloudellisen taantumun seurauksena. Euroopan paperintuottajajärjestöjen (Cepiprint ja Cepifine) mukaan vuonna 2008 paino- ja kirjoituspaperin kysyntä aleni Euroopan CEPI-maissa 3–4 prosenttia vuoteen 2007 verrattuna.

Vuoden 2009 alussa paino- ja kirjoituspapereiden kysyntä Euroopassa on edelleen jyrkästi laskenut. Tammi- ja helmikuussa paino- ja kirjoituspaperien kysyntä Euroopan CEPI-maissa on laskenut 20–30 prosenttia tuotelajista riippuen vuoden 2008 tammi-helmikuuhun verrattuna.

Kaikkien paperi- ja kartonkituotteiden kysynnän ennustetaan pysyvän heikkona tänä vuonna niin Euroopassa kuin muillakin markkina-alueilla. Sanomalehtien ja ilmaisjakelulehtien levikkien voimakas lasku pienentää sanomalehtipaperin kysyntää, ja mainonnan selvä väheneminen pienentää osaltaan kaikkien painopapereiden kysyntää. Myös pakkauspapereiden ja kartonkituotteiden kysyntä pysyy heikkona. Paperin ja kartongin kysyntä ei markkinoilla parane ennen kuin maailman talous alkaa elpyä.

Vienti ja tuotanto supistuivat vuonna 2008

Vuonna 2008 paperin vientimäärä aleni 13 prosenttia, kartongin yhden prosentin ja valkaistun sellun 11 prosenttia verrattuna vuoden 2007 vientimääriin. Sanomalehtipaperin vienti aleni peräti 40 prosenttia ja hienopaperin vajaa 10 prosenttia.

Paperin vienti vielä kasvoi vuoden 2008 1. vuosineljänneksellä, mutta aleni sen jälkeen jyrkästi muilla neljänneksillä verrattuna edellisen vuoden vastaaviin neljänneksiin. Kartongin vienti supistui voimakkaasti vasta 4. neljänneksellä. Valkaistun sellun vienti kasvoi vielä 1. vuosipuoliskolla, mutta putosi jyrkästi toisella vuosipuoliskolla. Jyrkimmin putosivat kaikkien tuotteiden vientimäärät joulukuussa. Valkaistun sellun vienti aleni 40, paperin 30 ja kartongin 10 prosenttia vuoden 2007 joulukuuhun verrattuna.

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto ja vienti 2007–2009e, 1000 tn (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla)

	Tuotanto			Vienti		
	2007	2008	2009e	2007	2008	2009e
Sellu	7 699	7 159	5 400	2 355	2 090	1 450
%	-3	-7	-25	-7	-11	-30
Paperi	11 272	10 229	7 700	10 515	9 197	6 900
%	1	-9	-25	1	-13	-25
Kartonki	3 063	2 898	2 300	2 641	2 606	1 950
%	3	-5	-20	3	-1	-25

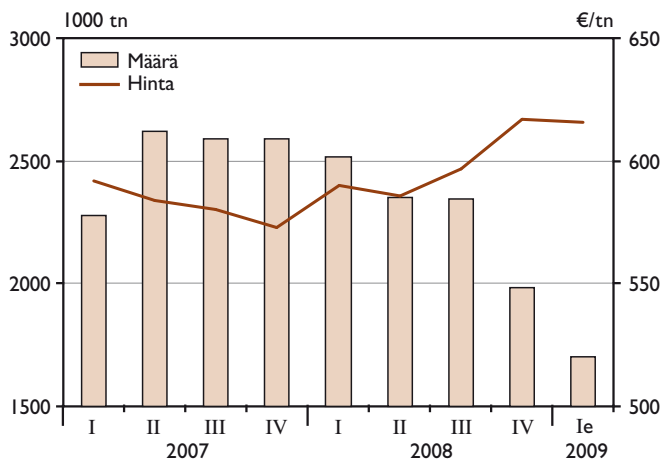
Massa- ja paperituotteiden nimelliset keskivientihinnat ja muutospromsentit edellisvuodesta 2007–2009e.

	2007	2008	2009e
Sellu	6 (480 €/tn)	0 (478 €/tn)	-25
Paperi	-2 (578 €/tn)	3 (596 €/tn)	3
Kartonki	-1 (665 €/tn)	3 (683 €/tn)	3

Kysynnän ja viennin romahdettua paperi- ja kartonkiteollisuus on supistanut voimakkaasti tuotantokapasiteettiaan vuonna 2008 niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Tuotantolaitosten sulkemiset ovat vähentäneet paperiteollisuuden kapasiteettiä Suomessa noin 1,3 miljoonaa tonnia tämän vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Kartonkikapasiteettia on vähennetty 0,3 miljoonaa tonnia ja sellukapasiteettia 0,9 miljoonaa tonnia.

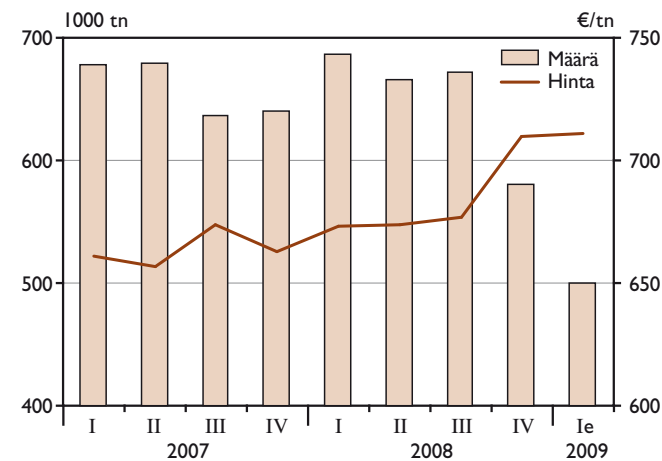
Vuonna 2008 Suomen paperin tuotanto aleni 9, kartongin 5 ja sellun 7 prosenttia verrattuna vuoden 2007 tuotantomääriin. Sanoma- ja aikakauslehtipaperin tuotanto supistui 13 prosenttia ja hienopaperin 2 prosenttia. Sekä sellun että paperi- ja kartonkituotteiden tuotanto supistui jyrkimmin 4. vuosineljänneksellä.

Tuotantomäärät alenivat toisella vuosineljänneksellä metsäteollisuuden rakennemuutokseen liittyvien kapasiteetin supistusten takia. Viimeisellä vuosineljänneksellä tuotantomäärät alenivat taloustaantumien aiheuttaman tuotteiden kysynnän ja viennin jyrkän alenemisen takia päätettyjen tuotannon seisokkien seurauksena. Sanoma- ja aikakauslehtipaperin ja sellun tuotannon supistukset olivat Suomessa suhteellisesti suurempia kuin yleensä Euroopassa. CEPI-maissa paperin, kartongin ja sellun tuotanto vuonna 2008 supistui noin 4 prosenttia.

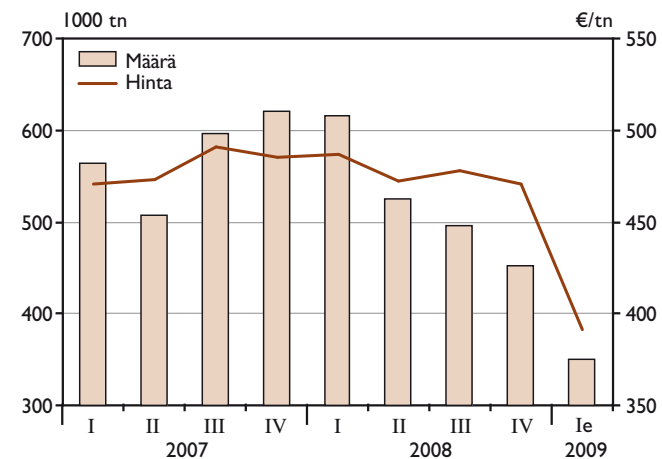
Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Paperin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2007 I – 2009 Ie.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Kartongin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2007 I – 2009 Ie.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Valkaistun sulfaattisellun viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2007 I – 2009 Ie.

Vienti ja tuotanto supistuvat voimakkaasti 2009, mutta paperin hintataso pysyy vakaana

Vuonna 2009 paperituotteiden heikko kysyntä alentaa massan ja paperituotteiden viettä selvästi vuodesta 2008. Tuotantokapasiteettia supistetaan edelleen, ja tuotantoseisokit jatkuvat eri tehtailla viikoista jopa kuukausiin vuoden lopulle saakka.

Suomen paperin tuotannon ja viennin ennakoitaan vuonna 2009 pienenevän noin 25 prosenttia verrattuna vuoteen 2008. Kartonin viennin ennakoitaan pienentyvän 25 prosenttia ja tuotannon 20 prosenttia. Sellun viennin arvioidaan supistuvan 30 prosenttia ja tuotannon 25 prosenttia.

Paperiteollisuuden kannattavuuden parantamiseksi tehdyillä tuotantokapasiteetin sulkemisilla on tavoiteltu jo useamman vuoden jatkuneen hinnanlaskun pysäyttämistä. Tässä onkin onnistuttu, ja hinnat lähtivät Euroopassa viime vuonna nousuun. Suomen paperin ja kartongin vientihinnat nousivat viime vuonna 3 prosenttia. Valkaistun sulfaattisellun vientihinta pysyi edellisen vuoden tasolla.

Euroopassa paperin hinnat ovat yleisesti hiukan kohonneet myös tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Vuoden 2009 maaliskuussa sanoma- ja aikakauslehtipaperin hinta on ollut 4–6 prosenttia korkeampi kuin vuoden 2008 maaliskuussa. Sen sijaan päällystämättömän hienopaperin hinta on hiukan laskenut. Myös havu- ja lehtisulfaattisellun hinta on laskenut voimakkaasti vuoden 2009 1. neljänneksellä.

Suomen paperin koko viennin keskimääräinen yksikköhinta oli tammi–helmikuussa 2009 4 prosenttia korkeampi kuin samaan aikaan vuonna 2008 ja 2 prosenttia korkeampi kuin koko viime vuoden keskihinta. Kartonin keskihinta oli alkuvuodesta 5 prosenttia korkeampi kuin vastaavaan aikaan vuosi sitten ja 4 prosenttia korkeampi kuin viime vuoden keskihinta. Heikon kysynnän takia merkittäviä hinnan korotuksia ei enää tänä vuonna ole odotettavissa. Sekä paperin että kartongin viennin keskihinnan ennakoitaan nousevan 3 prosenttia viime vuoden keskihinnasta.

Valkaistun sulfaattisellun yksikköhinta oli tammi–helmikuussa 20 prosenttia alempi kuin samaan aikaan viime vuonna ja 17 prosenttia alempi kuin viime vuoden keskihinta. Valkaistun sulfaattisellun koko tämän vuoden yksikköhinnan ennakoitaan alenevan 25 prosenttia viime vuoden keskihinnasta.

RAAKAPUUMARKKINAT

Jussi Leppänen ja Esa Uotila

Puun kysyntä vaimeni

Tammi–huhtikuussa 2009 puuta ostettiin yksityismetsistä 2,5 miljoonaa kuutiometriä, mikä on 59 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna ja vain neljäsosa viimeisten kymmenen vuoden keskiarvosta. Puun kysynnän vaimenemisen syynä on ollut teollisuuden varastojen täyttyminen lopputuotteiden kysynnän vähennyttyä syksyllä 2008. Kuitupuun kysyntä on vähentynyt enemmän kuin tukkien kysyntä, sillä sahoilla markkinatilanne vaihtelee ja kesä- ja kelirikkokorjuukelpoisista pätehakkuuleimikoista on kasvavaa kysyntää.

Toisin kuin puukauppa, puunkorjuu on ollut maaliskuuhun asti koko maassa hyvässä vauhdissa hyvän pakkastalven vuoksi. Tammi–maaliskuussa hakkuut olivat 8 prosenttia suuremmat kuin edellisvuonna. Kahden edellisen vuoden heikkoina talvina oli jouduttu siirtämään talvikorjuukelpoisten leimikoiden puunkorjuuta. Koko vuoden 2009 markkinahakkuiden ennustetaan jäävän alle 40 miljoonan kuutiometrin, mikä on 22 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Yksityismetsien markkinahakkuiden ennustetaan putoavan tätäkin enemmän, 27 prosentilla alle 30 miljoonan kuutiometrin.

Hakkuut ja puukauppa odotustilassa

Jo maaliskuussa 2009 hakkuutyömailla oli työvoimaa ja koneita noin viidennes vuodentakaista vähemmän. Huhtikuussa puunkorjuu on vähitellen hiljentynyt, ja suuri osa puunkorjuuryityksistä on lomauttanut työntekijöitään useamman kuukauden ajaksi. Vaikka kesä- ja kelirikkokorjuukelpoisille havutukkivaltaisille leimikoille onkin kysyntää, puun hintataso on pudonnut nopeasti. Puukaupan odotetaan elpyvän merkittävämmiin vasta kesän jälkeen, kun puukauppaa tehdään jälleen myös talvikorjuukelpoisista leimikoista, ja puutuoteteollisuuden asiakkaiden varastojen tyhjentymisen odotetaan lisäävän vähitellen myös lopputuotteiden tuotantoa. Samalla puun myyntitulon verohuojennusten ensimmäinen jakso päättyy vuoden loppuun mennessä, mikä lisää puun tarjontaa.

Alkuvuoden pienten puukaupamäärien vuoksi puun hintakehityksen ratkaisee vuoden loppupuoliskon puukauppa. Sahauksen ennustetaan olevan loppuvuonna hieman alkuvuotta suurempaa, joten havutukeilla vuoden keskihintojen ennustetaan nousevan keväästä 45–46 eu-

Markkinahakkuut, puun tuonti ja valmiin puutavaran talvivarastot 2007–2009e.

Raakapuulaji/ omistajaryhmä	2007 milj. m ³	2008 milj. m ³	Muutos %	2009e milj. m ³	Muutos %
Markkinahakkuut, yht.	57,7	51,1	-12	39,7	-22
Yksityismetsät ¹	46,3	40,5	-13	29,5	-27
Yhtiöt ja Metsähallitus	11,4	10,5	-8	10,2	-3
Tukkipuu	28,0	21,1	-25	17,8	-16
Kuitupuun	29,7	29,9	1	21,8	-27
Puun tuonti ²	18,0	19,9	11	9,0	-55
Markkinahakkuut ja tuonti yhteensä	75,7	71,0	-6	48,8	-31
Valmiin puutavaran varastot	7,7	16,7	117	15,9	-5

¹ Sisältää kunnat, seurakunnat ym.

² Ei sisällä polttopuuta

Lähteet: Metla ja Tullihallitus

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat 2007–2009e.

Puutavaralaji	2007 €/m ³	2008 €/m ³	Muutos %	2009e €/m ³	Muutos %
Mäntytukki	65,6	57,7	-12	45,0	-22
Kuusitukki	67,3	57,6	-14	46,3	-20
Koivutukki	47,7	49,4	3	39,4	-20
Mäntykuitu	16,3	17,1	5	13,9	-19
Kuusikuitu	24,3	23,0	-5	18,7	-19
Koivukuitu	15,4	16,0	4	12,6	-21

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

roon, mikä on kuitenkin 20–22 prosenttia vuodentakaista alhaisempi hintataso. Suuret puuvarastot ja alentunut kysyntä vähentävät paperiteollisuuden puunhankintaa, ja kuitupuilla keskihintojen lasku on myös noin viidenneksen verran.

Energiapuulla kysyntää

Energiapuun kysyntään ja tarjontaan vaikuttavat hintojen ohella energian kokonaistarve, EU:n päästökauppa, turpeen saatavuus, kuitupuun tarve sellu- ja paperiteollisuudessa sekä metsähakkeen saatavuus pätehakkuista. Ensimmäinen EU:n päästökauppakausi oli vuosina 2005–2007. Toinen EU:n päästökauppakausi on voimassa vuosina 2008–2012. Metsähakkeen käyttö lämpö- ja voimalaitoksissa on 2000-luvulla kasvanut noin 0,3–0,6 miljoonaa kuutiometriä vuosittain. Vuonna 2006 käyttö oli 3,1 miljoonaa kuutiometriä.

Vuonna 2007 metsähaketta käytettiin vain 2,7 miljoonaa kuutiometriä, mikä johtui päästöoikeuksien hintojen romahduksesta päästökauppakauden vaihtumisen edellä,

voimaan tulleesta turvelauhdutusvoiman syöttötariffista sekä todennäköisesti myös lauhasta alku- ja loppuvuodesta. Vuonna 2008 metsähaketta käytettiin jo 4,0 miljoonaa kuutiometriä, millä purettiin edellisvuosina kasvaneita varastoja turpeen ja sahojen sivutuotteiden saatavuuden heikennyttä. Käytetyn metsähakkeen raaka-ainejakeet olivat pienpuuta ja muuta runkopuuta noin 28 %, hakkuutähdettä 58 % ja kantoja 14 %.

Metsähakkeen käytön ennustetaan olevan vuonna 2009 noin 4,5 miljoonaa kuutiometriä, millä tuotetaan energiaa noin 9 TWh. Hakkeen tuotannon ja käytön välissä on kuivumisen vuoksi yleensä 1–2 vuoden varastointiaika. Vaikka runkopuun ohjautuminen energiakäyttöön on ollut vielä vähäistä, hieman yli miljoona kuutiometriä vuonna 2008, niin kuluvana vuonna pienpuun ja muun runkopuun varastointi ja käyttö energiapuuksi on lisääntymässä metsäteollisuuden kuitupuuvaretojen paisumisen ja päätehakkuilta saatavan hakkuutähteen vähentymisen vuoksi.

Puun tuonti putoaa tänä vuonna

Puun tuonti ylsi vuonna 2008 noin 20 miljoonaan kuutiometriin, mikä on toiseksi suurin tuontimäärä Suomeen kautta aikojen. Vuoden 2008 loppuun asti jatkuneen mittavan puuntuonnin taustalla olivat Venäjän päätökset hyvin korkeista puun vientitulleista, joiden piti tulla voimaan 1.1.2009.

Marraskuussa 2008 tullut ilmoitus tullien voimaantulon lykkäyksestä vuodelle ei kuitenkaan enää vaikuttanut suomalaisten metsäteollisuusyhtiöiden päätöksiin vähentää riippuvuuttaan Venäjän tuontipuusta. Tammi–helmikuussa 2009 puuntuonti romahti 1,4 miljoonaan kuutiometriin eli puoleen vuodentakaisesta. Eniten vähentyi koivukuitupuun tuonti. Vuoden 2009 puuntuonnin kokonaisuudessaan ennustetaan vähentyvän edellisvuodesta yli puolella 9,0 miljoonaan kuutiometriin.

Toimittajat Riitta Hänninen ja Yrjö Sevola

© Metsäntutkimuslaitos (Metla)
Jokiniemenkuja 1
PL 18, 01301 VANTAA
p. 010 2111
www.metla.fi

Sähköposti: etunimi.sukunimi@metla.fi

ISSN-L 1798–2952
ISSN 1798–2952